

NAŠ • ČOLNIČ

GLASILO • PROSVETNIH • DRUŠTEV

GORICA

VSEBINA :

Sv. Ciril in Metod	49	Telovadba	58
Društvom	50	Društveni oder	60
Pomenki	51	Petje	62
Javne prireditve	55	Društveni vestnik	64
Knjižnica	57		

List izhaja mesečno in stane do konca leta 6 lir.

UREDNIŠTVO: *Via Orzoni 31. — Gorica.*

Odg. urednik R. Orel.

KNJIŽNICA.

Nove knjige, ki jih priporočamo društvenim knjižnicam so naslednje:

K. Širok: Slepí slavčki.

Jos. Jurčič: Zbrani spisi VIII. zv.

Dr. J. Tičar: Boj nalezljivim boleznim!

Jaka Štoka: Lažizdravnika, Trije tički, burke.

Al. Remec: Užítkarji, drama.

Jos. Volc: Na dan sodbe, igra v 3 dejanjih.

I. Erjavec: Slovenci, kulturna študija.

F. Kalinšek: Slov. kuharica.

Ks. Meško: Ob tihih večerih.

Vežanje knjig prevzame pod ugodnimi pogoji knjigoveznica E. vdova Bednarik, via Croce št. 6, nasproti Šolskemu domu v Gorici. Knjižnicam bodi omenjena trdka toplo priporočena!

Agitirajte za Čolnič!

DRAMATIŠKI ODSEK

Igre, katere pod določenimi pogoji izposoja včlanjenim društvom Prosvetna zveza, so še naslednje:

Visoki C, burka enodejanka, 4 m. 2 ž.

Revizor, komedija v 5 dejanjih, 24 m., 5 ž.

Ob vojski, igrokaz v 4 slikah, 2 m., 14 ž.

Medved snubač, veseloigra enodejanka, 3 m., 1 ž.

Kakršén gospod, tak sluga, enodejanka, 6 m., 2 ž.

Za tretjo goro, peterodejanka, 10 m., 4 ž.

Lokalna železnica, veseloigra.

Za študij priporočamo naslednja klasična dela:

W. Shakespeare: *Beneški trgovec*.

H. Ibsen: *Gospa z morja*.

W. Shakespeare: *Julij Cezar*.

Dr. I. Pregelj: *Azazel*.

Posojene igre je treba vrniti v 14 dneh!

DOPIŠNIKOM!

Došle dopise priobčimo prihodnjič.

DRUŠTVENIKOM!

Priporočamo toplo Dr. Bruma-tovo knjigo «Kam?»

KNJIŽNIČARJEM!

Solidno vezavo knjig preskrbi E. vdova Bednarik, Gorica.

si kulturni narodi visoko cenijo one največje može; ki so jim prvi prižigali luč edino prave, krščanske omike.

Slovani častimo kot taka moža sveta brata Cirila in Metoda. Na njun praznik gorijo po vsem slovanskem svetu kresovi, obhajajo se velike cerkvene slovesnosti, prirejajo tudi svetne veselice in druge slavnostne prireditve. Ta praznik združi vse še tako ločene in celo nasprotujoče si brate slovanskega imena.

Tudi naša dolžnost je, da se poklonimo spominu naših blagovestnikov. Naša društva čutijo še posebno dolžnost, da počaste sv. apostola Cirila in Metoda, ker so si nadela nalogo, da vrše v 20. stoletju isto poslanstvo, ki sta ga vršila sv. brata že v devetem. Zelo pomankljivo in nebitveno bi počastili sveta brata, ako bi se ju spominali le kot dveh slovanskih narodnikov.

Sv. Ciril in Metod sta bila z vso dušo *verna moža*, bila sta prava sinova tistih prednikov, ki so bili velikemu apostolu Pavlu *slava in radost* v Solunu. Sama Grka, sta vendar vzljubila tudi Slovane, ki so bivali v Solunu pomešani z Grki. Naučila sta se njih jezika, sv. Ciril je sestavil na podlagi grških pismenk slovensko abecedo in začel prevajati cerkvene knjige v staro-slovenski jezik. Prav zato zaslužita, da ju še bolj ljubimo in častimo, kakor če bi si bila nadela križ oznanovanja Kristusove blagovesti med Slovani kot Slovana.

Naša blagovestnika sta bila *značajna moža*, jeklenega in neomahljivega prepričanja. To je pokazal sv. Ciril že v svojih bojih proti krivim naukom učenege Focija.

Občudovanja vredna je njihova vztrajnost pri oznanjanju božje besede v slovanskem jeziku. Preganjali in blatili so jih dostojanstveniki nemške narodnosti, tožili so jih v Rimu pri papežu krivoverstva — a ostala sta neomajno udana svojemu jeziku in svoji veri. Svetnika sta pač dobro vedela, da je nauk, ki ga oznanjata, nauk ljubezni, ki ne pozna razlike med gospodujočimi in služječimi narodi, temveč ima za vsa ljudstva in jezike iste zapovedi. Jasno sta dokazala s svojim življenjem, da je častno biti katolik, zvest veri in cerkvi, in nič manj častno biti zaveden sin svojega naroda.

Sveta brata sta spoštovala in ljubila Slovane, njih jezik in običaje. Zopet programna točka naših društev. Spoštovanje do tujerodcev hočemo vztrajno oznanjati, spoštovati in ljubiti pa moramo predvsem svoj lastni jezik in domačo kulturo ter slovensko ljudstvo vzgajati in dvigati k čedalje višji stopnji prave omike.

Tako hočemo častiti slavna solunska brata! Zavedamo se, da je to češčenje neprimerno težje od napivanja slavnemu spominu sv. Cirila in Metoda.

Toda pogled na njune boje in konečno zmago nas navdaja s pogumom, da se ne strašimo svoje težke poti v trdnem prepričanju, da je krščansko-narodna ideja bila vedno zmagovita in da zmagovita ostane.

Naj zaplapolajo na vigilijo svetih bratov zopet kresovi po naših hribih in gorah ter pokažejo pot k pravi veri in značajni narodnosti onim bratom, ki so jo zgrešili!

DRUŠTVOM.

Ta mesec praznujemo praznik Sv. Cirila in Metoda, patronov naše prosvetne organizacije. Dolžnost naših društev je, da si v tekočem mesecu izbere določen dan za primerno slavlje. Slovesnost naj bi se vršila v ožjem krogu samo za društvene člane in članice. Na splošno željo podajamo spored te društvene slovesnosti, ki naj služi kot nekak vzorec za vse tozadevne prireditve.

Svetujemo društvom, naj se sporazumno z domačo duhovščino določi društvena maša, pri kateri naj prepeva društveni pevski zbor staroslovensko mašo, oziroma izbrane slovenske cerkvene pesmi. Udeležba pri tej cerkveni slovesnosti je obvezna za vse članstvo. Po maši naj se vrši v društvenih prostorih primeren nagovor, v katerem naj se obravnava pomen slovanskih apo-

stolov za versko in kulturno probudo naroda. V ta namen svetujemo govornikom, naj si oskrbe primerno literaturo. Dobro jim bo služila knjižica, »Sv. Ciril in Metod«, ki jo je izdalo Apostolstvo Sv. Cirila in Metoda. Knjižica je na razpolago pri Zvezi.

Pevske točke najdejo pevci v Mohorjevi pesmarici. Lepe deklamacije podajajo Legende, ki jih je izdala Mohorjeva družba. Prvi dve deklamaciji: Rastomila in Pismo, naj prevzamejo društveni članici, zadnji dve pa društvena člana. Žive slike bi lahko predstavljale naslednje prizore:

Slovo sv. bratov od doma, Prizhod v Rastislavovo hišo, Smrt sv. Cirila, Pot v Rim Sv. Metod v ječi, ali pa slika, ki jo prinašamo na uvodni strani.

POMENKI.

BRATJE IN SESTRE.

To vemo vsi, da bratje,
ki skupno čas so preživel svoj,
ki srca jim ljubezen ena spaja
gotovo istovrstni so po krvi,
enaki po navadah in po čustvu —
pa vendar niso bratje — vsi.
(*W. Shakespeare, Beneški trgovec.*)

Kri ni voda. Z vodo se lahko igraš in jo prelivaš — po skalah teče in iz skal izvira. Kri pa teče po žilah in nje izvor je v srcu. Zato je hudodelec oni, ki preliva kri in dvakrat hudodelec ta, ki z zločinsko roko preliva kri, katero je tudi sam srkal iz istega srca. Je ni hujše tragike, kot je zločin bratomorstva. Prve strani svetovne zgodovine so oblite z bratsko krvjo, ki je vpila na maščevanje. Prav pred vrati paradiza je Adamov sin umoril brata in s tem zločinom postal oče vseh bratomorstev, ki jih tako turobno opevajo najstarejše pripovedke o Eteoklu in Poliniku in najnovejši dogodki o maščevalni bratski krvi.

Sovrašтво in ljubezen.

Saj ni mogoče, da bi se otroci, ki jih je rodila ista mati in hranil isti oče, sovražili med seboj! Pa je vseeno res, da je vsled temnih nagonov, ki besne v človeku, nemogoče postalo mogoče, žalibog celo prav lahko mogoče. »Le prilivaj vinu vodo, kmalu ti povodeni. Pa prilivaj srcu jezo, kmalu vse ti pobesni.« (Levstik.)

Posledice, izvirajoče iz sovrašтва med brati, ki ne znajo krotiti svojih strasti, so strašne. Kajn je divjal preklet in zaznamovan od Boga po zemlji okrog kot besna zver in nikjer ni našel miru. Izobčen je bil iz človeške družbe, svoje lastno življenje si je uničil in celo svojim potomcem je zapustil pečat sramote. Po grških pravljicah so bratomorce preganjale Furije maščevalke.

Teh žensk pač ni rodila zemlja
in v hišah smrtnih ni njih dom.
Telesa so jim velikanska
in njihov glas je kakor grom.

Plašč črni ledja jim zakriva
v koščениh rokah jim gori
temno-rudeči plamen baklje.
Po žilah nimajo krvi.

In kjer ljudem lasje prelepi
na čelu venec slikajo —
pri njih modrasi, grozni gadje
s truppenim gobcem sikajo.

Strahote polna je njih pesem:

O, srečen, kdor brez krivd in greha
Ohrani čisto si srce!
Pri njem naš strup je brez uspeha,
lahko svobodno giblje se.

V podplate se mu usesamo
in ne pustimo ga iz rok,
dokler ne zvrne obnemogel
na tla se, in ne utihne stok.

Gorje, gorje, pa hudodelcu,
ki bratomorstvo ga teži:

(*Schiller, Ibičkovi vrani.*)

Tem strašnim slikam iz starih grških pripovedk sledijo pa tudi idealno lepi spevi o junaški bratski in sesterski ljubezni. Najlepša pesnitev velikega pesnika Sofokleja »Antigone« nam daje najvzornejši zgled prave sesterske ljubezni do brata Polinika. Vsebina te prelepe drame je v kratkem naslednja:

Kralj Kreon je imel dva sina: Eteokleja in Polinika. Oba sta padla v dvoboju. Eteokleja je ukazal oče pokopati z vsemi častmi, truplo Polinika je pa prepovedal zagrebsti pod smrtno kaznijo. Tam na poljanah naj bi ležalo nepokopano in ptiči ter psi naj bi se gostili na njem. Prišla pa je po noči k mrtvemu bratu Antigona. Ljubezen do Polinika ji ni dala miru. Vkljub strogi kraljevi prepovedi je pokopala brata in zapadla smrti. Toda njen umor je bil usodepoln za očeta in celo njegovo hišo — kraljevske rodbine Kreonove ni bilo več.

Tako se v majhnem okviru družinskega življenja odigrava usoda celega rodu. Življenje med brati in sestrami je lahko vir prokletstva in v takih družinah je pekel, ali pa vir najplemenitejšega veselja, in v takih hišah je raj.

Sem-li jaz varuh svojega brata?

Človek je egoist. Tako dela, kot bi bil sam na svetu. Hoče, da bi mu vse služilo. Vse je moje, tako govorimo, na vse je naše, pozabimo. Nele rože na polju, sadje v vrtu, tudi ljudje, ki z mano žive, so le zame. Sem prvorojenec, sem možki — vsi drugi služite meni. Ta moderni družinski barbarizem ustvarja suženjstvo mlajših in slabejših. Silno težko nam je uživetati se v mišljenje in čustvovanje drugih, prav lahko nam je pa pozabiti na njih pravice. »Kaj me briga moj brat?! Sem mar jaz njegov čuvaj?« — Odgovorimo na to Kajnov vprašanje in se odkrito vprašajmo, ali ni tudi v nas neka brezbriznost do bratov in sester, ki žive z nami pod isto streho? Velikokrat je. Zakaj? — Ker ne čutimo soodgovornosti.

Brat je odgovoren za sestro in sestra nosi odgovornost za brata. Ko dorašča fant v družini, ki pozna pravo vzgojo, raste z njim tudi zavest, da je varuh svojih bratov in zlasti sester. Tu v domači hiši se vzgajajo pravi kavalirji. Sestra mu ne bo za deklo, katero pozna le takrat, kadar je treba, da mu čevlje snaži, obleko šiva in pri mizi streže. Pač se dobe taki bratje. Velikokrat je morda ravno mati kriva, da je sin postal divji do sester. Pustila je, da je z njo samo postopal kot s sužnjo in kar se je naučil pri materi, to izvaja pri sestrah in pozneje pri ženi: vse so mu samo orodje, ki mora služiti njegovi samovolji brez ugovora.

Drugače je pri sinovih, ki so imeli dobro vzgojo. Ne rečem, da izvršujejo nad sestro vlogo detektiva in policaja, ne, ampak vlogo varuha, ki ima namen čuvati hišo sramote.

Pravemu bratu ni vseeno, kam hodi sestra in kod hodi. Dogodilo se je, da je sestra zasovražila brata ravno zato, ker ji je prekrižal napačne načrte. Tak fant naj se zaveda, da je storil dolžnost. Madež, ki pade na sestro, ne umaže samo nje, ampak tudi brate in celo hišo. Zato naj Kajnov princip izgine izmed naših fantov in mesto njega naj nastopi globoka zavest odgovornosti za brate in sestre.

Tudi sestre nosijo odgovornost za brate. Žalibog, da ta skrb, v

kateri se zrcali prava sesterska ljubav, poneha takrat, ko nadomesti dekle sliko bratovo s sliko zaročenca. Brat v tujini ji ni mar, dočim dobiva zaročenec redno tedenska pisma. Ali naj imenujemo tako sestro še nadalje s tem imenom? Mislim, da ne zasluži.

IFIGENIJA.

Pesem osamljene.

Ob Črnem morju na krimskem polotoku je živela med divjim narodom Taurijcev v svetišču Diane hčerka grškega kralja Agamemnona. Vojsko so napovedali Grki Trojancem. V pristanišču Aulijskem so čakale grške ladje na odhod. Pa je nastal vihar — celi mesec je divjal in ni bilo upanja, da poleže. Da bi pomiril jezo božanstvo, je Agamemnon, na prerokovanje svečenika Kalhasa, hotel zaklati hčerko-ljubljenko Ifigenijo bogovom v dar. Že je zavihtel meč — a boginja Diana jo je zavila v oblak in odnesla na otok Taurijcev, ki jim je kraljeval Toas. Služila je v templju kot svečenica rešiteljice Diane — a srečna ni bila. Misli so ji uhajale nazaj v domovino. Ob obrežju je sedela dan za dnem in gledala proti Grški. Tam daleč za vodami stoji kraljevska palača v kateri je zrastle, tam joka za njo mati Klitajmnestra, tam prebivata brat Orest in sestra Elektra, s katerima je preživela v sreči zlato mladost. — Tu na samotnem otoku, med goztozarastlim drevjem, med narodom, ki je še na pol divji, čeprav srčno dober, živi v jetništvu. Daruje ob oltarju, kjer je že tolikokrat tekla človeška kri. Na njeno prošnjo je kralj začasno ustavil to grozno navado seveda pod pogojem, da postane njegova žena. A tega ne stori nikdar! Svečenica je, boginji posvečena, Grkinja je, na dom navezana — zato ne mara moža in noče druge domovine. Žalostna sedi ob morskem obrežju in toži valovom svojo nesrečo.

»Gorje mu, kdor brez staršev in brez bratov osamljen je v tujini. Najmanjšo iskro sreče boleost mu zlobna z zlobno roko ugasne. Njegov pogled mu uhaja tja v daljavo v očetov dom, kjer prvič je zagledal luč sveta, kjer se igral je kot otrok med brati in sestrami, ki v joku kličejo nazaj zgubljeno sestro.

Dva tujca.

Nad hišo Agamemnonovo so prišli med tem grozni oblaki nesreče. Kralj se je bojeval deset let pred Trojo in se je vesel vračal po dolgem, trpljenja polnem času domov. Z veseljem ga je sprejela žena Klitajmnestra, kopel mu je napravila in v kopeli ga je — zaklala. Izneverila se je žena možu in storila krvavi zločin. Sin je maščeval očeta. Z nožem je prišel pred zapeljivca Egista. Umoriti ga ni mogel, ker mu je branila lastna mati. Maščevanje pa je bilo sklenjeno in zato je meč Orestov ubil zapeljivca in prebodel srce nesrečni materi. — Takrat so

stopile v Mikenski grad furije, besne žene s kačami na glavi in preganjale Oresta, noč in dan. Da se reši teh groznih golaznij, se je peljal s prijateljem Piladom na ukaz preročišča na otok Taurijcev, da reši sestro, za katero ni vedel, in z njo reši tudi sebe.

Ob obrežju taurijskem so stražniki ujeli dva tujca. Na kraljev ukaz sta morala biti oba v svetišču zaklana. Umoriti ju je morala svečenica Ifigenija. Trepetaje je dekle čakala te grozne ure, ko bo zopet orosila žrtveni kamen človeška kri. Pripeljejo k njej oba tujca. Grozopoln, pretresljiv prizor! Iz pogovora spozna Ifigenija, da sta ta dva tujca — Grka, še več, da je eden izmed njih — njen brat Orest. In ona sama je določena, da z lastno roko prebode srce ljubljenuemu, nesrečnemu bratu!

Rešitev.

Ifigenija prosi v tej grozni uri božanstvo za pomoč. Sklep je bil storjen: Sestra reši brata — ali z zvijačo, ali s silo. Zvijače ni marala svečenica. Odločitev naj bi torej prinesel dvoboj med Orestom in kraljem Toasom samim. Že sta zavihtela meče — a v tem trenutku plane med oba Ifigenija — prepreči smrt ter izprosi od kralja dovoljenje za mirno vrnitev.

Kralj se je udal. Ganljivo je bilo slovo Ifigenije od starega kralja. Dokončala je svoje delo: Rešila je brata Oresta divjih furij, mirno mu je postalo srce, rešila ga je gotove smrti, za vedno bo na njeno prošnjo prenehala krvava človeška daritev na Tauridi. Sedaj se vrača domov — v one grozopolne prostore, kjer je tekla kri očetova in materina, da tudi tem prostorom prinese mir in da umije strašni greh, katerega je gledalo Mikensko zidovje.

Da bi tudi današnji Oresti, ki jih preganjajo še vojne furije strasti, našli v svojih sestrah prave Ifigenije, v ta namen je napisan ta članek.

DVA BRATA.

Kakor da bi dobe vse
v dno oči se zrle,
so se žalne slike tajne
v sanjah mi odprle.
Prva slika: doba daljna,
brata v Rim potujeta,
sta Slovanom luč prinesla
in jim srečo snujeta.
Ali todi čez in čez,
Koder sta hodila,
vse zavito je v paganstva
temna in molčeča krila.
Druga slika: danes stopa
brat Metod spet v daljni Rim,
poleg njega hodi rahlo
brat Ciril mu pobratim.

Kaj so zopet obdolžili,
krivovestva brata dva,
ko sta učila, da v jeziku
svojem naj časte Boga?
Ali so se misli naše
z misli bratov križale
in stopinje, želje naše
z njenimi se zblížale.
Vse molči, iz dna pogledov
se izvil je težek vzdih,
z njenimi se zblížale?
težek, težek, dasi tih:
Ko sta prvič todi šla,
za pogane sta molila,
danes prvo bridko solzo
v cestni prah sta potočila.

JAVNE PRIREDITVE.

V zadnjem »Čolnič« smo pojasnili, kako se je treba ravnati glede javnih zborovanj, predavanj, društvenih občnih zborov, sestankov in zasebnih zborovanj. Danes hočemo pojasniti določbe, ki so veljavne glede javnih prireditev.

Kaj določuje zakon o javni varnosti glede javnih prireditev?

Člen 37. zgoraj omenjenega zakona določuje, da se ne smejo prirejati javne prireditve, brez *dovoljenja* od strani *krajevne* oblasti javne varnosti (na deželi daje to dovoljenje županstvo.)

Člen 39. določuje, da se ne smejo prirejati v javnih prostorih ali pa v prostorih, ki so za javnost dostopni predstave, akademije, plesi in katerikoli igrokazi ali veselice brez *dovoljenja* od strani *krajevne* oblasti javne varnosti.

Člen 40. določuje, da se *ne* smejo vršiti prireditve oper, dramatičnih iger, zborovih nastopov in drugih gledaliških predstav v javnih prostorih, ne da bi se jih prej *prijavilo* prefektu, ki načeluje deželi. (Pri nas torej prefektu v Vidmu.)

Prefekt lahko prepove predstavo iz moralnih razlogov, kakor tudi z ozirom na javni red; prepoved mora utemeljiti in proti prepovedi *sme* prizadeti rekurirati na notranje ministerstvo, ki končno o zadevi odloči.

Ako hoče prefekt javno prireditev (oper, dramatičnih iger, zborovih nastopov itd. kakor zgoraj) prepovedati, mora to storiti v roku 48. ur, ko mu je bila prireditev javljena. Krajevna oblast javne varnosti pa *sme* na podlagi člena 41. vsak čas prekiniti predstavo, ako bi radi prireditve nastali neredi in nemiri, vendar mora svoj korak takoj prijaviti prefektu.

Važen je za naša društva člen 43. ki določuje, da morejo funkcionarji oblasti javne varnosti prisostvovati vsem javnim prireditvam od začetka do konca. Po deželi po največ orožniki ali kakor jim sedaj pravimo karabinerji. Zastopniki javne varnosti imajo po zakonu pravico do enega primernega odličnega sedeža, od katerega morejo vso prireditev primerno nadzorovati.

Tudi funkcionarji varnostnih oblasti (orožniki in agenti) smejo predstavo prekiniti in ukiniti, toda le v slučaju velikih nemirov in nereda ali pa če preti nevarnost občinstvu ter lahko izsilijo izpraznitev prostorov, kjer in ko je potrebno. Ako povzročijo nemire in nered prireditelji sami, funkcionarji lahko prireditelje prisilijo, da pornejo vstopnino.

Ne smejo se pa prekiniti ali pa spremeniti prireditve, ki so se začele, ne da bi to odobril navzoči funkcionar javne varnosti.

Kaj je še potrebno za javno prireditev?

Prireditelji javnih predstav, veselic, dramatičnih iger itd. morajo plačati pri pristojnem finančnem uradu tudi določeno takso.

Kako bodo postopala torej društva glede javnih prireditev?

Za navadne društvene prireditve bodo zaprosila domača županstva za dovoljenje. Na tozadevno prošnjo morajo prilepiti kolek od lir 1.20. Županstvo jim izda dovoljenje pisмено, ravnotako kolekovanu z lirami 1.20.

Ako pa nameravajo društva prirediti društvene prireditve v večjem obsegu z nastopom pevskih zborov, z dramatičnimi igrami, z deklamacijami itd., potem bi morala v smislu zakona te prireditve *samo prijaviti* prefektu, ki ima pravico prireditev prepovedati v roku 48. ur po prijavi z navedbo razlogov.

Izrecno pa moramo poudariti, da se ni tudi glede javnih prireditev zakon izvrševal. V pre mnogih slučajih dovoljujejo veselice itd. orožniki sami. Do danes se niso prireditve oper, dramatičnih iger, zborovih nastopov itd. prijavljale prefektu, pač pa so se prijavljale kvesturi v Gorici odnosno pristojnim podprefekturam. Tudi glede taks, o katerih določuje zakon, da se morajo plačati na finančnem uradu, obstoja vsaj v Gorici urad Persa, s katerim se lahko nekoliko bolj po domače razgovori radi takse.

Kvestura v Gorici je vselej zahtevala potrdilo, da je taksa že plačana, potem je komaj izdala dovoljenje.

Zakon ne drži.

Dramatične prireditve z nastopom pevskih zborov, z deklamacijami bi društva morala *samo prijaviti* prefekturi odnosno podprefekturam (ali pa kvesturi, ki je samo policijski oddelek prefekture in podprefekture v večjih mestih.) Toda ta določba ne drži, ker se ne izvršuje. Orožniki po deželi ne dovolijo nobene, niti najbolj nedolžne predstave, brez pismenega dovoljenja od podprefekture.

Ali bo mogel župan dovoljevati javne prireditve?

Rekli smo, da ima na podlagi zakona o javni varnosti župan pravico dovoljevati javne prireditve, razven onih, ki se *morajo samo prijaviti* prefektu odnosno po današnji navadi pri nas podprefekturam. Društvom na vsak način svetujemo, da se vsaj ona drže italijanskega temeljnega državnega zakona, četudi ga ne izvršujejo italijanske državne politične in policijske oblasti. Ne vemo pa, ali bodo dolgo uživali naši župani to pravico. Lahko se zgodi, kakor se je dejansko zgodilo glede zborovalnega prava, da odvzame navaden podprefekt našim županom tudi to pravico.

Večina zakonov se pri nas izda itak samo radi tega, da se ne izvršujejo. In še malo, pa se bomo priučili tudi mi Slovenci spoštovati zakon.

„Kam?“ je naslov knjigi, ki je te dni izšla v Kat. knjigarni. Vsem društvom jo topla priporočamo.

KNIŽNICA.

A predvečer svetih bratov Cirila in Metoda gore kresovi. Namen teh kresov je predvsem pokazati zvestobo oni nesmrtni luči vere, ki sta jo užgala v srcih naših pradedov globokoverna slovanska apostola. Pa ne le to! Ti kresovi značijo tudi našo globoko hvaležnost do solunskih bratov, ker sta prinesla med naš narod luč prave izobrazbe s tem, da sta mu dala knjigo pisano v njegovem jeziku.

Neprecenljiv je pomen knjige. Ni človeku samo učitelj, postane mu celo prijatelj, ki ga spremlja v življenju in pusti globoke sledove v njegovem značaju. Človeška duša čuti, da je navezana na vsakdanjost, dobro ve, da človek višje ceni meso, kot duha, zato kliče in prosi po izobrazbi, v kateri najde svoj razvoj. Umevno je, da iščejo raditega ljudje v tej vsakdanjosti razvedrila v knjigi.

Z druge strani pa opazujemo zlasti v današnji generaciji, da vstaja neko preziranje, celo sovraštvo do knjige. V veljavo je žalibog prišel pretiran šport, slepilni kino, prešerna gledališča, divji ples in bučni koncerti — tihe ure ob knjigi v domači sobi so postale ljudem zoperne in le v skrajnem slučaju, če že ni drugače mogoče, vzame redkokateri knjigo, da si preganja dolg čas. Med čitanjem zeha ali pa nervozno s strastnimi očmi in nemirnimi prsti brska po njej, ker je blatna.

Najhujše ponižanje je gotovo doživela knjiga v današnjih dneh, ko so jo različni judovski prekupci izrabili v to, da so jo v velikanškem številu trešili med lačno množico samo radi dobička. Podobni so konjedercem, ki mečejo med podivjane pse klobase, v katere so natrosili strupa; psi hlatajo in se koljejo med sabo, dokler drug za drugim obnemogel ne cepne na tla. Tako delajo tudi ti duševni šintarji. Upregli so človeka k stroju, vzeli so mu veselje do dela, vtopili so mu dušo, vzbudili so v njem grozno lakoto po strasteh — in hočeš nočeš, hlatajo ti duševno ubiti ljudje po nagonih, gnojnici, nasprotstvih, skrivnostih, itd. Knjiga učiteljica, jim je postala vlačuga — pohujševalka, knjiga zdravnica se je spremenila v moralni strup. Mesto, da bi si s čitanjem umirili duha, da bi iz dnevnega trpljenja napravili vsaj en korak v kraljestvo miru, si ravno s čitanjem slabih knjig netijo pekel razburjenja. Knjiga, ki je namenjena v to, da bi poučila čitatelja o življenjskih bojih in napakah, ga magnetično vleče v te kanale smradu in celo umetno zakriva te kloake s »poetičnim zelenjem.«

Otročji je izgovor, češ, saj mi ne škodi, če berem. Ne čitam zaradi slabe vsebine, ampak le zato, da si čas preženem. Ta izgovor ne drži. Ko človek čita knjigo, deluje v njem zlasti domišljija in spomin. Spomin ima pa čudovito moč. Znabiti res prvotno čitanje ne razburi čitatelja — a one slike, ki jih je pri čitanju sprejel spomin, se povračajo ne le enkrat, neštetokrat vedno bolj v pikantni domišljiji.

Ena sama nemoralna knjiga zastrupi dušo čitateljevo. Dovzetnost za slabe strani življenja povzroča, da nad čednostjo zagospoduje gredo

bija, nad junaškimi čini zaukazujejo zlodejstva. Tega duševno zastrupljenega človeka takoj spoznaš: Ogiblje se ljudi, ki se ne sramujejo vere, strast ga oddalji od dosedanjih prijateljev, smešna se mu zdi vsaka poštena zabava, napove bojkot vsaki prireditvi, kjer ni v njej naslajanja in končno doživi — bankrot v življenju.

To nevarno stran opolzkega berila so opazile države. V naši državi se opazuje veliko odporno gibanje proti nemoralnemu čtivu. Ustanovile so se lige proti proklinjanju in slabim knjigam in te zveze pridno delujejo že po vsem kraljestvu. Pri nas smo tozadevno zaostali. Tolažimo se s tem, da vendar še nimamo tako opolzkih knjig, kakor nekateri drugi narodi. Seveda s to tolažbo slepimo sami sebe. Dobro nam je znano vsem, da so zlasti zadnja leta po vojni tudi med Slovence presadili strupene gobe iz tuje književnosti in v prevodih izlivajo ta strup tudi po naši Krajini.

Velevažna dolžnost naših knjižnic bi bila, da odvrnemo potom njih čitatelje od opolzkega berila in z druge strani, da približamo potom njih sovražnike knjige k čitanju. Iz navedenih dolžnosti pa sledijo za naše knjižničarje naslednje zahteve:

1) *V knjižnico sprejemaj dobre knjige!* Nikar ne gledati samo na obliko in tudi ne samo na vsebino knjige — merodajna bodi potreba članov in ne le želja oz. zahteva čitateljev. Knjižničar mora poznati predvsem člane, da lahko vzgojno vpliva na izposojevaltje. Ni dovolj, da je samo mehanik, ki zna knjige urejevati po vsebini, treba je, da je izobražen mož, ki zna presoditi, kakšno knjigo naj da članu, da bo primerna njegovi starosti, spolu in pa razmeram. V tem oziru čaka zlasti naše učiteljstvo, dijaštvo in duhovništvo lepa prilika udeležiti se v društvenem delu.

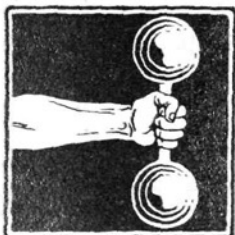
2) *Pouči člane o knjigah, katere imaš v knjižnici.* Prav bi bilo, ko bi vsako društvo priredilo letno vsaj eno predavanje, na katerem bi knjižničar govoril o knjigah, ki so uvrščene v knjižnico. Ob tej priliki lahko tudi posamezni čitatelji podajo svoja mnenja o prečitanih knjigah. Sami katalogi z naslovi knjig ne zadoščajo.

3) *Bodi dosleden!* Ne sklepaj kompromisov ne s knjigami, ne s čitatelji! Slabe knjige vrzi ven, če ni čitatelj za knjigo zrel, mu je ne daj! Zato vsako knjigo preje prečitaj sam, ali pa jo daj prečitati za nesljivim osebam, predno jo uvrstiš v knjižnico!

4) *Bodi skrben!* Zahtevaj od članov odškodnino za poškodovane knjige. Knjig ne izposojuj brez ovitka. Takoj, ko člani vrnejo knjige, preglej, če niso poškodovane. Večje reparature naj oskrbe člani, oziroma naj plačajo popravila.

5) *Drži točnost!* Izposojevanje knjig naj bo omejeno na določeni čas, najbolj pripravna je nedelja. Takrat naj bo knjižničar točno v knjižnici. Pristojbino za izposojene knjige pobiraj sproti, sicer ti zaostane — istotako se drži izposojevalnega termina! Takoj koncem leta naroči iz društvenih prebitkov določeno svoto za nove knjige in pri tem pazi, da naročiš več eksemplarjev onih knjig, po katerih člani bolj povprašujejo. To izveš iz izposojevalnega zapisnika, ki ti pokaže, katere knjige člani najraje čitajo, pa ne le to, ti zapisniki ti dajo snov za celo knjižničarsko statistiko: povedo ti, kateri stan in katera starostna doba si izposodi največ knjig, ali se je v tekočem letu čitanje

pomnožilo, ali je padalo, kaj je vzrok nazadovanju. Vsi ti rezultati so jako pomenljivi in nam služijo kot barometer duševne dispozicije med člani. Društvo, v katerem člani preberó veliko dobrih knjig, je vkljub temu, da se ni v javnosti pokazalo, izvršilo veliko hvalevredno izobraževalno delo. Društva, vrnimo zopet knjiži čast in dajmo ji prvo mesto!

TELOVADBA.

Javni nastop v Dornbergu. Dne 15. julija bodo nastopili telovadci in telovadkinje v Dornbergu. Ta dan praznuje ondotna »Čitalnica« svojo 60 letnico. Spored te proslave bo naslednji: 1. Pozdravni nagovor, deklamacija, slavnostni govor; 2. nastop združenih pevskih zborov; 3. telovadba in sicer: rajalni pohod, članske vaje, članiške vaje, vaditeljske proste vaje, orodna telovadba, skupine in rajalni odhod. Po telovadbi se vrši v dvorani slavnostna predstava: Naša kri. Pri telovadbi igra Godbeni krožek iz Gorice.

Telovadci, pozor! Potrebno je, da se vsi potom vaditeljev zglasite pri br. A. Trevnu, Idrija, istotako članice! Pogoji za pripustitev k nastopu so naslednji:

a) Kdor prav dobro ne obvlada prostih vaj, ne bo nastopil. Revizija bo ugotovila nedostatke.

b) Kdor nima telovadne obleke, t. j.: telovadnih hlač in telovadne jopice — ali vsaj temnih hlač in telovadne majice, ne sme nastopiti. Obleka mora biti oprana, nogavice temne

barve in telovadni čevlji primerni. Članice nosijo mornariško nošo!

c) Kdor ne bi bil popolnoma trezen — je izključen brezpogojno od nastopa.

Telovadno obleko lahko naroče člani potom Prosvetne zveze. Telovadne hlače boljše vrste stanejo 125 Din. in slabejše 85 Din. Pri odvzemu vsaj 10 komadov se dobi popusta pri komadu 5 Din. Majice stanejo majhne 32 Din., srednje 36 Din. in večje po 40 Din. Velikosti hlač so različne. Kdor želi sam naročiti telov. obleko, naj se obrne na Društveno nabavno zadrugo v Ljubljani, ali pa na P. Cepuder, Vidovdanska cesta 2. Ljubljana.

Telovadno orodje bi lahko posodilo pod določenimi pogoji društvo v Budanjah in društvo v Otaležu. Najtančnejše informacije dajeta društvi sami.

Vaditelji in vaditeljice naj vztrajno vadijo predpisane vaje in se držé vadnika, katerega smo jim poslali. Telovadci na orodju naj že preje preizkusijo telovadne vaje doma.

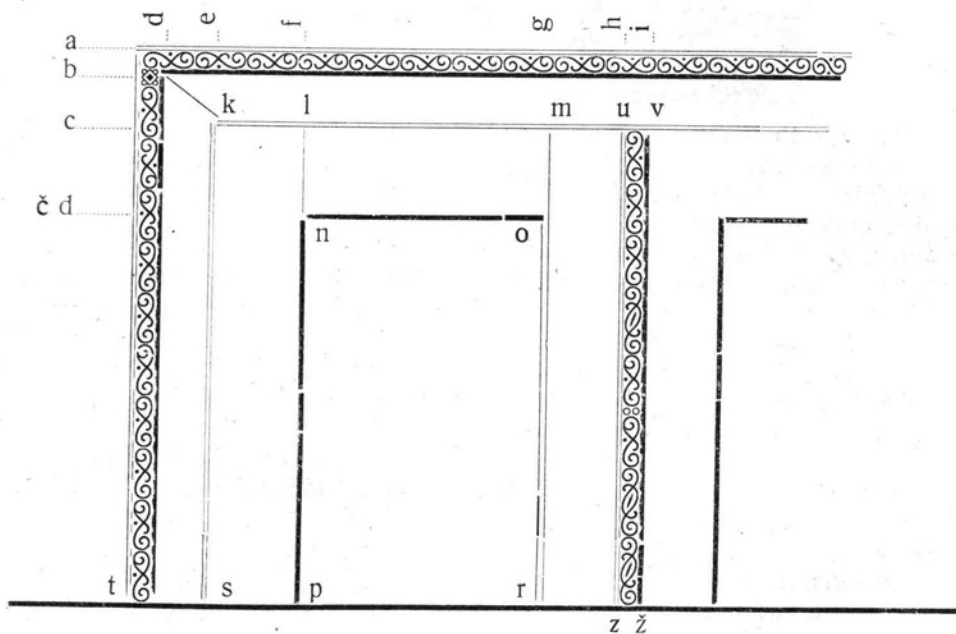
V nedeljo dne 15. julija v Dornberg.

Telovadna skušnja se začne ob 12.30 popoldne.

DRUŠTVENI ODER.

(Nadaljevanje.)

Slika III. Okvir za vrata se stavi kakor navedeno pri sliki I. Čez okvir se napne žakljevano povsod izvzemši prostor za vrata. Okoli in okoli se napravi zopet rob širok 7 cm, ki se pobarva z isto barvo, kakor pri sliki II. V prostor abcd se nalepi sobni stenski papir.

V. Slika, Zgornji, levi del vrat,

Slika V. Ta slika nam kaže levi del vrat pri odpiranju in zapiranju vidijo na obe strani). Potem vzame določeno borduro kot okrašek: široka je približno 4 cm. Od d do e je 6 cm., od e do f je 10 cm. (če se hoče tudi lahko 12 cm.) Debele črte označujejo one sence, ki se potem, ko so vrata že narejena in prevlečena s papirjem, ki imitira les, zarišejo s črno rujavo ali črnozeleno ali sploh s črno barvo.

Na okvirje za vrata navnemo na obe strani žakljevano (ker se prej talar za vrata, ki ima zgoraj in

na obeh straneh okrasek to je lepo borduro. Potem pa nalepimo pasove tudi na krila vrat. Stranski navpični pasovi od k do l ali od s do p (glej sliko V) so 10 cm široki ravnotako (slika IV.!) od h do i, od i do k, od l do tal pa je 19 cm. Treba pa nekaj daljši košček odrezati, da se lahko spodvije. Pri l in pri m se pasovi vtaknejo pod navpični pas. (Glej sliko V.) Tudi je treba paziti kako tečejo žile lesa. Pri sliki V.: od l do m morajo teči žile od desne na levo; od k! do sp in do spodnjega roba vrat pa od zgoraj navzdol. Ravno tako morajo žile pod črto no (slika V) teči od zgoraj navzdol. Sicer pa že slika zadosti pove.

Ko smo pravilno nalepili papir na obe strani vrat vzamemo pol do 1 cm širok ploščnat še boljše okrogel čopič in zarišemo sence s črno barvo. Na sliki III. in V. je razvidno, katere črte označujejo senco in katere svetlobo. Pri sliki V. so svetle črte zaznamovane z dvema tankima črticama. Za svetlo barvo rabimo belo barvo, kateri smo primesali prav malo rudeče in rumene barve. Ravnilo s pomočjo katerega zarišemo sence in svetle črte ne smemo položiti na papir tako, da se ga dotika popolnoma ampak tisti konec, ki ga držimo v roki naj bo privzdinjen od papirja 1 do 2 cm, drugi bolj oddaljeni konec pa naj leži na papirju. Če bomo tako držali ravnilo ne bomo naredili nobenih pack. Kljuk pri vratih ne narišemo, raje jih kupimo.

Slika IV. abcd je vložek sobnega stenskega papirja. Drugi vložek je med g in h. Od h do i je pol metra. Tretji vložek je na levi in četrti na desni strani okna. Debela črta pod oknom označa senco. Pomotoma je meter potegnil senco tudi pod oba vložka na desni in na levi. Okno obstoji iz treh kril: dveh navpičnih in enega počez (zgoraj.) Najprej

napravimo talar celega okna potem šele okvirje treh kril. Rabimo pasove, široke 4 do 5 cm široke vrezane iz papirja, ki imitira les. Paziti moramo, kako tečejo žile! Ko smo naredili, talar, nalepimo na prostor kjer so pri resničnih oknih stekla, bel močan papir potem pa še okvirje vseh treh kril. Ko smo to dogotovili zmešamo modro (blu cobalto ali pa olotremare) še z malce črne barve pridemo zelo malo rudeče in nekoliko bele barve. Vzamemo širok čopič in naslikamo na belem papirju recimo na levi strani blizo črke g (slika IV) s to barvo temno packo. Na drugem krožniku pa imamo pripravljeno isto barvo samo veliko bolj svetlo. Z drugim čopičem nanesemo to barvo poleg temne kjer se stikata obe barvi ju lepo zlijemo eno v drugo vendar pa ne preveč zližano. S tretjim čopičem nanesemo še tretjo najbolj svetlo barvo poleg obeh ostalih. Ta zadnja svetla barva naj bo sicer skoraj samo bela, vendar pa naj bo zmešana z nekoliko rumene in rudeče barve. Napačno bi bilo vse tri papirje na enak način pobarvati, da bi bilo na pr. vsako steklo v levem spodnjem kotu temno v desnem zgornjem pa svetlo. Slikajmo z temnimi in svetlimi barvami tako, kakor bi hoteli posnemati oblak in nebo, ki se vidi skozi okno. Dobro imitiramo steklo, če z bolj suho svetlo barvo napojen širok čopič povlečemo nalahko čez temno barvo tako, da se ta še vidi skozi. Ko smo to dogotovili, narišemo še sence in svetlobe pri okvirjih, tako kakor pri vratih.

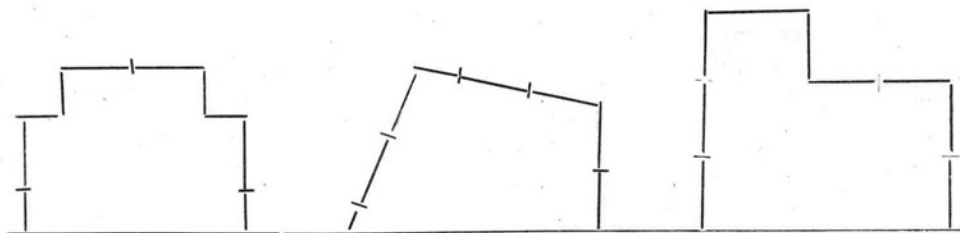
Še nekaj o razdaljah. Okno je visoko 1.80 m vštveši talar, široko je 1.06 m vštveši talar. Talar je okoli in okoli in pa v prostoru med spodnjima dvema in zgornjim krilom 5 cm širok. Okvirji treh kril pa so 4 cm široki. Zgornje vodoravno ležeče krilo je visoko 45 cm.

Z opisovanjem sobe smo pri

kraju. Naredimo še polovične kulise, navadne, potem pa tudi z okni in vrati, samo da so v tem slučaju vrata in okna z enim samim krilom. Lahko pa tudi snamemo pri večji kulisi vrata in namesto njih obesimo pregrinjalo. Če pa tudi pregrinjalo odvezamemo, postavimo od zadaj

lahko še eno kuliso ki predstavlja kake stopnice, verando, vrt, pokrajino, drugo sobo, ali hodnik itd.

Sobne kulise na zgoraj omenjeni način sestavljene so zato tako prikladne, ker iz njih lahko sestavimo sobe na vse mogoče načine, kakor razvidno iz slik št. VI., VII., VIII. Ku-

lise stoje trdno, ker tvorijo v resnici sobo, ker se dajo z novim stenskim papirjem prevlečene z malo stroški popolnoma spremeniti. Ta novi stenski papir pa lahko samo z širokoglavimi žeblički pritrdimo, da ga

lahko pozneje snamemo. Samo, da so vložki lepo zrezani in zlepljeni v pravi visokosti in širokosti, pa se lahko soba pri isti predstavi hitro spremeni.

PETJE.

Dober večer, fantje in dekleta, tudi danes točni. Tako je prav! Pri današnji vaji se ne bomo nič novega učili, ampak bomo pesem »Nazaj v planinski raj« ponovili in glede prednašanja lepo izpilili in izgledili, da bo res lepo donela. Ves učinek skladbe je odvisen od predavanja. Tudi najlepša skladba, ako je slabo predavana, izgubi svojo lepoto in nas ne zanima več, nam ne dvigne duše in srca. Zlasti vas svarim pred kričanjem. Kričanje ni petje in zoperno je poslušati pevski zbor, ki ne

pozna dinamičnih sprememb ter vednomer le fortissimo vpije. Sedaj pa k pesmi! Kot merilo je naznanjeno »moderato«, to je slovenski: zmerno. Prvo dinamično znamenje je mf, to je mezzoforte, slovenski: srednje močno. Nad besedo »bivam« vidite zapisano besedico »ritard«, to je ritardando, slovenski: zadržujoče, tam bomo zapeli malo bolj počasi in sicer samo besedi »bivam« in »zdaj«. Koj nad besedo »vdeželi« vidite pisano »a tempo«. To pomeni da se poje spet v prejšnji

meri hitrosti. Sedaj pa poglejmo kako se stopnuje dinamika. Pri besedi »v deželi« imamo »p« to je piano, slovenski: tiho, pri besedi »Srce pa« imamo »mf«, to je mezzoforte, slovenski srednje močno in pri besedi »nazaj« imamo »f« to je forte, slovenski: močno. Poskusimo torej zapeti celi odstavek. Začenno srednje močno in besedi »bivani zdaj« pojemo bolj počasi kot druge besede »V deželi« začnemo prav tiho in polagoma z glasom naraščamo, da dosežemo pri besedi »Srce« mezzoforte in potem zopet naraščamo ter pri besedi »nazaj« dosežemo mogočen forte. Nadaljne besede »zakaj nazaj« pojemo tiho in zadržano, beseda »ritenuto« namreč pomeni zadržano. Naslednji »zakaj nazaj« pojemo srednje močno in tudi še zadržano. Naslednji »Nazaj« pa moramo peti »a tempo« to je v prvotni časovni meri in pa forte. Nad besedo »raj« vidite očesu podobno znamenje, to je »corona« in ta pomeni, da je treba dotično noto zelo dolgo držati. Zadnji »Nazaj« bomo peli piano, proti koncu vedno počasneje in tudi vedno tišje, zadnjo besedo »raj« držimo dolgo časa. Ta odstavek se ponavlja. Sedaj pojmo na-

prej! Prvi »o zlatih dni spomin« pojemo močno, a drugi tiho. V pesniarici družbe sv. Mohorja pa je tiskovni pogrešek namreč pri prvem »o zlatih« mora biti v sopranu nad zlogom »tih« nota *d in ne es*. Nadaljne besede »me vleče« pojemo malo bolj počasi, to namreč pomeni beseda »meno mosso«, ki jo vidite tam napisano. Z glasom pa vedno naraščamo in pri besedah »saj jaz planin sem sin«, zagrmi zbor forte in obnem tudi »ritenuto« to je vedno počasneje. Naslednja dva »tedaj nazaj« pojemo še vedno ritenuto: zadržano, a drugega precej bolj močno kot prvega. Predzadnji vzklik »Nazaj v planinski raj« pa zapojemo v vsem navdušenjem in močno, a zadnjega tiho in zadržujoče. Na ta način dobi skladba oni občutek, ki ga vsebuje pesem. Kdor ne razume, še več, kdor ne občuti pesmi, ne bo pel z občutkom — njegovo petje bo podobno gramofonu. Zato naj pevovodja pred vajo razloži pesem in pojasni, čemu je skladatelj ravno določenim besedam, oziroma odstavkom, dal določno dinamično znamenje. Na ta način zadobi petje lepoto, in vpliva na poslušalce.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

V. St. v Sv. Križu: Povejte nam, zakaj vendar priporoča »Gor. Straža« igre, kot so: Veleja, Ploha, Starigrhi, ko vendar na teh igrah ni popolnoma ničesar, kar bi vzgojno vplivalo na ljudi? —

— Imate prav. Tudi nam se zdi čudna ta pretirana reklama za imenovane igre, v katerih se temne strani življenja spravljajo v smešno luč, ki jako omamljivo vpliva na moralno razruvanost zlasti med mladino. Upamo, da bodo opetovane pritožbe pomagale.

G. J. B. v Šturiji: Ali ne bi mogla »Prosv. Zveza« intervenirati v zadevi raznih prošenj pri oblastvih ker nam čakanje in ponovno letanje v Gorico vzame veliko časa in denarja? — Gotovo. Zveza rada stori potrebne korake samo, da je o zadevi pravočasno dovolj informirana.

G. J. R. v Batujah: Kdaj bi lahko govoril z g. Zveznim tajnikom? — Vsak pondeljek in četrtek dopoldne v Zvezinih prostorih Corso Verdi št. 37.

DRUŠTVENI VESTNIK.

Pošiljamo vsem okrožjem in društvom naslednjo okrožnico z naročilom, naj pri prvi seji obravnavajo naslednje točke:

1. *Katoliški shod* se bo vršil v Ljubljani dne 26. avgusta. Splošno mnenje je, naj bi se Goričani ne udeležili tega shoda oficijelno. Vendar zelo priporočamo, naj bi vsako prosvetno okrožje določilo vsaj 5 članov in članic in jih poslalo na ta velepomembni shod. Naj bi društva priredila primerne prireditve za kritje potnih stroškov. Znižani vizum za potne liste je obljubljen. Priglasence javite tajništvu!

2. *Euharistični kongresi* so določeni: za Vipavsko dne 11. in 12. sept. v Vipavi in Logu, za Idrijo dne 19. avg. v Idriji, za Kras dne 8. sept. v Komnu. Tolmin in Biljana še nista odločena.

K udeležbi so imenoma vabljeni tudi prosvetna društva, ki imajo tudi ob tej priliki primeren referat. Prosimo okrožne gg. predsednike, naj takoj stopijo v stik s pripravljalnim odborom posameznih kongresov in poizvejo za uro in kraj predavanja, kakor tudi za red pri procesijah. Društveni člani in članice imajo v sprevodu svoje mesto. Vsak društveni predsednik naj skrbi, da se kongresa udeleže vsi člani. Oddaljeni naj pridejo na okrašenih vozeh, članice v narodni noši. Okrožje naj poveri tozadevni aranžma izvedenemu članu. Gg. okrožni referentje naj stopijo v stik z organisti in določijo skupne pevske točke, katere bodo peli pri slovesni maši vsi pevski zbori iz okolišča. Društva, ki imajo zastave, blagoslovljene v cerkvi, naj se udeleže kongresa z zastavo, seveda brez vseh nacionalnih znamenj.

3. *Pravne zadeve.* Od podežel-

skih društev, zlasti od onih, ki delujejo v okolišču tolminske podprefektore, prihajajo pritožbe o postopanju oblasti z društvi v zadevah pravnega obstoja in društvenih prireditvah. — Znano je, da živimo v državi, ki ne pozna društvenega zakona, za to je tudi izključeno, da bi dali društvom enotno, pravno utemeljeno navodilo. V kolikor je mogoče, smo pojasnili razmerje med društvi in oblastvi v zadnji številki »Našega čolniča«. Dodatno svetujemo društvom naslednje: a) kjer je le mogoče, naj si društvo izposluje pravni obstoj, b) pogoje, ki so za to prošnja potrebni, naj poižve pri pristoini oblasti, kamor bo vložena prošnja, c) Kjer društvo ni pravno priznано, naj eventuelne prireditve javi privatna oseba.

Opozarjamo društva, naj si pa na vsak način preje zagotove privoljenje od strani orožništva, predno vložijo prošnja za dovoljenje na oblastvo. V slučaju, da bi jim oblastvo na noben način ne hotelo dovoliti prireditve, naj vprašajo po razlogih prepovedi in nato pošljejo vlogo Prosvetni Zvezi, ki jim bo eventuelno v svojem imenu izposlovala pri kvesturi tozadevno dovoljenje. Na vsak način pa naj društva krepko vztrajajo v zavesti, da vrše velevažno kulturno delo med narodom.

3. *Naš čolnič.* Ta list se je splošno priljubil. Dognali smo pa, da so ga nekatera društva, brez vsake agitacije vrnila. Obžalujemo to dejstvo in prosimo gg. okrožne predsednike, naj vplivajo na društvene voditelje, da se z vso vnemo zavzamejo za razširjanje tega našega edinega kulturnega glasila. Društva, katera ne morejo razpečati vseh poslanih izvodov, naj jih vrnejo upravnistvu. — Po-